

Allerheiligen, Allerzielen

Allerzielen

**HOUVAST
OP SCHOOL**

Serie B Thema 9

Bouwsteen: 'Allerzielen'

Focus binnen de Kennisbasis: Traditie en Transcendentie

Focus binnen Burgerschap: Kerndoelen 1, 2, 3, 12, 34, 37, 38, 54, 56

Groep: 7-8

Duur: 30 minuten

LESOPBOUW

- In het verhaal stappen door gesprek aan de hand van vragen
- Op verhaal komen:
  - Ik steek een kaarsje op voor ...
  - Allerzielentafel

Bij voorkeur:

Plan deze bouwsteen aan het eind van de dag, zodat de leerlingen hun gedachten mee naar huis kunnen nemen en kunnen verwerken in hun eigen omgeving.

Bijlagen:

- Werkblad 'Ik steek een kaarsje op voor ...'

Zelf toevoegen:

- Een kleine tafel met een mooi kleed, bloemen en een stevige (stomp)kaars die mag branden in de klas.
- Ruimte om harten aan de muur of aan een slinger op te hangen

ELEMENT

Op 1 november is het feest van Allerheiligen. Daarop worden de heiligen herdacht. Op 2 november is het Allerzielen en dan wordt stil gestaan bij de mensen uit onze eigen familie en kring van bekenden, die zijn overleden.

INTRODUCTIE

In de katholieke traditie is Allerzielen de dag waarop aan de overledenen wordt gedacht en er voor hen wordt gebeden. Er wordt stemmige muziek gemaakt, mensen steken een kaarsje aan en bidden. Er wordt stilgestaan bij de mensen die we moeten missen omdat ze zijn overleden: opa's, oma's, vaders, moeders, andere familieleden, vrienden of bekenden. We zijn even stil of vertellen elkaar verhalen. Door tijd te nemen voor onze herinneringen en door onze gevoelens te delen eren we de overleden mensen uit ons leven en vinden we troost.

Ook wordt er gebeden voor de overledenen. Het gebed is voor hun rust en vrede in de hemel. Mensen op aarde zijn op mystieke wijze verbonden met de mensen in de hemel en andersom. Die band wordt nooit verbroken en na de dood komen mensen elkaar weer tegen. Hoe? Dat weet niemand.

Voor wie steek jij een kaarsje op? is een programma van KRO/NCRV dat sinds 2012 op 2 november live wordt uitgezonden. Tijdens het programma worden bekende en onbekende Nederlanders herdacht die in het afgelopen jaar zijn gestorven.

IN HET VERHAAL STAPPEN

Om in het verhaal te kunnen stappen en het te verkennen, stel vragen aan je groep.

- Verhelderingsvragen om na te gaan of ze het goed hebben gehoord.
- Ervaringsvragen om hun eigen ervaring aan de ervaring van de personages in het verhaal te verbinden.
- Levensbeschouwelijke vragen om het verhaal meer filosofisch te onderzoeken, te pelgrimeren door de woorden en een beetje tussen de regels te kruipen.

Tips bij het gesprek

- Voer het gesprek met de leerlingen als introductie op het thema. Misschien kennen ze deze traditie. Geef ruimte aan tradities en rituelen die de leerlingen thuis hebben om om te gaan met dood en herdenken.
- Bespreek de betekenis van het woord ziel. Ziel geeft de mens betekenis, ziel is dat wat niet tastbaar is, de geest, het eigene aan de mens. Ziel is voor de mensen die in God geloven, wat van God komt en wat na het leven naar God terugkeert.
- Vertel dat 2 november Allerzielen wordt gevierd. Doen zij dat ook? Of op een ander moment? Steken ze een kaarsje op voor iemand? Bezoeken ze het graf van een overleden familielid? Kijken ze (thuis) naar het televisieprogramma *Voor wie steek jij een kaarsje op?* Gaan ze naar de kerk?
- Als leerlingen droevige gebeurtenissen hebben meegemaakt, betrek dit dan ook bij het gesprek.

Verhelderingsvragen:

- Wat betekent het woord ziel?
- Het woord 'herdenken' betekent 'opnieuw aan iets denken' of 'ergens bij stil staan'. Waarom wordt dit woord gebruikt bij Allerzielen?
- Wat hebben Allerzielen en Allerheiligen met elkaar te maken? Praat er samen over.

Ervaringsvragen:

- Op welke momenten denk je aan mensen die er niet meer zijn?
- Steek je wel eens een kaarsje op voor iemand? Waar doe je dat? Hoe gaat dat?
- Heb je wel eens Allerzielen gevierd? Waar en hoe? Vertel elkaar erover.

Levensbeschouwelijke vragen:

- Hoe vind je het om aan iemand te denken die er niet meer is?
  - Is het belangrijk om elkaar verhalen te vertellen over de mensen die er niet meer zijn?
  - Zijn Allerheiligen en Allerzielen verdrietige feesten? Waarom wel of niet? Wat is er positief aan?
  - Wat denk je, hebben mensen een ziel? Waar zit de ziel?
  - Wat is de ziel volgens jou?
-

OP VERHAAL KOMEN 'IK STEEK EEN KAARSJE OP VOOR ...'

Tips bij uitvoering

- Geef aan dat herinneringen iets persoonlijks zijn. Het kan fijn zijn om erover te vertellen, maar je mag ze ook voor jezelf houden.

- Kijk het programma ter voorbereiding zelf: <https://www.kro-ncrv.nl/programmas/voorwiesteekjijeenkaarsjeop>

Stap 1

- Vertel over het televisieprogramma: *Voor wie steek jij een kaarsje op?* Bekijk de website van dit programma. Wie van de leerlingen kent dit programma?
- Bespreek wat er gedaan wordt: mensen vertellen verhalen, er klinkt muziek, er worden kaarsen opgestoken.

Stap 2

- Steek de kaars aan en laat de kinderen in stilte enkele minuten stilstaan bij hun herinneringen aan iemand die is overleden. Dat kan iemand zijn die ze zelf gekend hebben, maar het kan ook een bekende Nederlander of iemand uit het nieuws zijn.
- Deel het werkblad uit.
- Laat de leerlingen in het hart een persoonlijke herinnering of gedacht of een wens schrijven.
- Ze mogen het hart verder mooi versieren.
- Hang een lint of een koord in het lokaal.
- Laat ze het hart uitknippen en nodig de leerlingen een voor een uit om het op te hangen aan het lint of koord.

Stap 3

- Vraag leerlingen die dat willen om iets over hun wens of herinnering te vertellen.
- Sluit de les af met een moment stilte voor ieders eigen gedachten.
- Spreek een wens of gedachte uit voor alle overledenen.
- Laat de kaars nog even branden.

Eventueel Extra

Bekijk het televisieprogramma (of deel ervan) eventueel samen de volgende dag in de klas.

Steek een digitaal kaarsje op: <https://www.wenskaarsje.nl/>

